

Nieuwbouw vraagt waarzeggerskwaliteiten van teler

‘Zoveel mogelijk kwaliteit voor een betaalbare prijs’

Theo Dirx: “Het is niet helder waar het naar toe gaat met chrysantenteelt uit de grond. Dus daar hebben we geen rekening mee gehouden.”

De bouw van een nieuwe kas vergt koffiedik kijken: je hebt als ondernemer wel een visie op actuele ontwikkelingen, maar de toekomst voorspellen is erg lastig. Janssen Maasbree Flowers heeft LED's, Het Nieuwe Telen en het los van de grond telen bij de overwegingen meegenomen. Vanwege de automatisering en de kenmerken van het beschikbare perceel hebben de betrokken ondernemers voor opvallende vak- en glasmaten gekozen.

Hoe lastig een doorkijk naar de toekomst is, heeft Theo Dirx op het eigen bedrijf ervaren. In het verleden hebben hij en zijn compagnon Peter Janssen een aantal keren beslissingen genomen bij nieuwbouw die later door de ontwikkelingen werden ingehaald. “Je bouwt om minstens vijftien jaar rendement te halen. Je moet dus rekening houden met verwachte ontwikkelingen, maar dat is heel lastig.”

Lang geleden, in 1990/91, heeft het bedrijf 2,5 ha gebouwd. “Automatisering

was toen nog helemaal niet aan de orde, maar we wilden er al wel rekening mee houden. Daarom hebben we toen met een vooruitziende blik voor een tunnelpad gekozen om later een transportlijn ondergronds aan te kunnen leggen”, vertelt hij. “Maar in die kas is nooit automatisering aangelegd. Na die ervaring zagen we bij uitbreiding in 1997 af van zo'n tunnelpad. Maar vervolgens gingen de ontwikkelingen zo snel dat het naderhand toch nodig was.”

Vervolg op
pagina 22 >

Als je bloemen weet te verenkelen, kun je uniformere boeketten maken.

Devaluering roebel

Theo Dirkx heeft samen met zwager Janssen inmiddels ruim 12 ha chrysanten, verdeeld over drie kassen op dezelfde locatie in het Limburgse Maasbree. Met de laatste nieuwbouw, anderhalf jaar geleden, is de beschikbare ruimte vol. Ze telen 5 ha Bacardi (wit), 2,5 ha Celebrate (geel) en 2,5 ha Saba (driekleurig). In de oudste kas van 2 ha telen ze op seizoensbasis zes kleuren Santini's.

Alle bloemen gaan naar de veiling in Aalsmeer, Rijnsburg of Herongen. Ze zijn bestemd voor het hogere marktsegment, zoals bloemenspecialzaken. Slechts een klein deel van de Saba's gaat naar

Rusland. "Toch hebben we wel last van de verminderde export naar Rusland. Deels door de devaluering van de roebel, maar vooral vanwege de druk op de markt. Veel telers van pluischrysanten, die in grote hoeveelheden naar Rusland gingen, schakelen om naar tros en Santini's. Daardoor is de prijsvorming aanzienlijk lager dan voorgaande jaren", vertelt hij.

Aparte vakmaat

Binnen hun vergunning kon het duo in 2014 nog 2,5 ha bijbouwen. Maar omdat dat nogal krap is voor een automatiseringslijn en de naastliggende kas redelijk verouderd was, besloten ze een deel te slopen. Zo ontstond plek voor 5,2 ha nieuwbouw. "Bijna de hele inventaris van de sloopkas – scherm, belichting, regenleiding – hebben we hergebruikt in onze oudste kas waar we de Santini's telen. Zo hebben we die oude tuin meer bij de tijd gebracht", vertelt de teler. "Vervolgens is de kas verkocht aan een sloper, die hem helemaal heeft afgebroken inclusief fundering."

Uitgangspunt bij de nieuwbouw was zoveel mogelijk kwaliteit voor een betaalbare prijs. Eerst is de automatiseringslijn ontworpen, vervolgens is de kas daaromheen getekend, rekening houdend met de beschikbare ruimte. "We wilden het perceel zo optimaal

mogelijk benutten, maar wel alle vakken uniform houden in verband met de automatisering. Zo zijn we uitgekomen op een heel aparte vakmaat, namelijk 5,40 meter, terwijl de standaard 4,5 tot 5 meter is", vertelt Jos Groenewegen van Maurice Kassenbouw. "Dat had weer consequenties voor de glasmaat. Je moet met vier ruiten uitkomen op die 5,40 meter. Daardoor zijn het grote ruiten van 1,35 x 2,54 m geworden."

Kilo's ijzer bepalen

Ook de poothoogte is een afgeleide van de afwijkende vakmaat. Voor een goede verdeling van het assimilatielicht en een optimale klimaatbeheersing moest die boven de vijf meter liggen. "Dan ga je het optimum zoeken. De kilo's ijzer bepalen mede de prijs. Bij deze vakafstand was een poothoogte van 5,80 meter mogelijk zonder dat je naar een zwaardere constructie, dus meer ijzer, zou moeten", zegt Groenewegen. "Het vergde brainstormen met kassenbouwer, installateur en telers, waarbij de ondernemers natuurlijk de knopen doorhakken. Het is gemakkelijker om alles standaard te doen, maar op deze manier zijn we gekomen tot een kas volledig op maat zonder extra kosten. Overigens konden we met een goedkoper scherm toe doordat je minder vakken hebt bij een grotere vakmaat."

Jos Groenewegen (links) tegen Theo Dirkx: "De specifieke wensen vergden veel brainstormen om tot een kas op maat te komen."

Het gros van de werkzaamheden is geautomatiseerd, zoals het poten.

Cursus Het Nieuwe Telen

Bij de keuze voor de inrichting van de kas hebben de zwagers drie actuele ontwikkelingen in de overwegingen meegenomen: teelt uit de grond, Het Nieuwe Telen en LED's. De afwegingen zijn in 2012/13 gemaakt. Dirkx: "Toen was voor ons nog niet helder waar het naar toe zou gaan met het telen uit de grond. We hebben er daarom helemaal geen rekening mee gehouden. Als je nu de keuze zou moeten maken, zou die overigens weer hetzelfde uitvallen."

Ook de afwegingen over Het Nieuwe Telen hebben niet geleid tot investeringen op dat gebied. "We hebben toen gezegd: dit is voor ons nog te ver weg. We houden er voorlopig geen rekening mee, maar we kunnen het wel implementeren. Er is voldoende kashoogte en er is plaats voor luchtbehandelingskasten bij de gevel. Inmiddels zitten we wel op een ondernemerscursus over Het Nieuwe Telen. Dat is heel leerzaam. Je kunt leuke resultaten bij de energiebesparing halen, puur door anders te telen."

De elektrische installatie is geschikt voor LED-gebruik, de derde afweging bij de keuzes. De telers zijn zelf iets meer

stroom gaan opwekken door de aanschaf van een tweedehands WKK. "De LED's rukken op en de prijs wordt interessanter. Wellicht valt een daglengtegevoelig gewas als chrysant op den duur beter te sturen met het kleurenspectrum. Dat zou dan de doorslag geven", denkt hij.

Uniformere bossen

De nieuwe locatie is maximaal geautomatiseerd. Daardoor is het aantal medewerkers niet gegroeid ondanks de uitbreiding. Mensenhanden zijn nog nodig bij het opleggen op de transportband, kwaliteitscontrole en bij het verwerken van de ingehoesde bossen. Knippen, transport, bossen en inhoezen zijn allemaal het werk van robots of geautomatiseerde systemen.

Dirkx ziet wel een manier waarop het nog beter zou kunnen. "De medewerkers in de kas leggen de bloemen in bundels van vijf op de band. In de hal worden daar bossen van gemaakt. Voor de toekomst zijn we geïnteresseerd in een systeem om die bossen weer te verenkelen en de takken individueel te scannen op gewicht en rijpheid. Dan kun je veel uniformere bossen maken,

**tuinbouw
relatiedagen**
venray

precies zoals de klant ze vraagt. En dat kun je dan ook garanderen. Als je dat kunt, neem je een voorsprong. Het zal afhangen van de vraag uit de markt en onze handelscontacten of het zover komt. En de machine moet volstrekt betrouwbaar zijn."

Proefkonijn

Die laatste opmerking is niet voor niets. Het is niet altijd een voordeel om voorop te lopen, hebben Dirkx en Janssen aan den lijve ondervonden. Ze waren de tweede in het land met een nieuw soort inhoesmachine en hebben als proefkonijn gediend. Na drie jaar ontwikkeling tijdens de draaiuren op het bedrijf heeft die machine plaatsgemaakt voor inhoesmachines van Terra International die goed functioneren. In twee verwerkingshallen staan er nu vier opgesteld. Ze vervangen per stuk 1,5 medewerker. Dat is de reden dat ondanks de toename van de oppervlakte glas het aantal medewerkers stabiel is gebleven.

Waardevolle contacten

Theo Dirkx: "Tuinbouw Relatiedagen Venray voorziet in een behoefte. Je gaat er niet heen om nieuwe dingen te zien, maar echt voor de relaties. Je ontmoet toeleveranciers en collega's en maakt een praatje. We doen veel zaken met bedrijven uit de regio; de contacten op de beurs zijn dan heel waardevol. Ook tref je collega's uit de voedingstuinbouw, die je normaal nooit ziet."

Samenvatting

Janssen Maasbree Flowers heeft anderhalf jaar geleden een nieuw bedrijf gebouwd. Door de automatiseringswensen en de vorm van het perceel was het passen en meten. Dat heeft geresulteerd in opvallende vak- en glasmaten. Alle actuele ontwikkelingen, Het Nieuwe Telen, LED's en het los van de grond telen, zijn in de overwegingen meegenomen.